SOTSIAALMINISTEERIUM

LISA 2

Teekaardi mõõdikud

Tervishoiu- ja sotsiaalsektori keskkonna- ja kliimamõjude vähendamise teekaart

1. Mõõdikute ülesehitus

Teekaardi mõõdikud on vahend, mille abil riik näeb, kas sektor liigub teekaardi suundades soovitud poole. Seepärast on mõõdikud valitud riigi ja sektori vaatest ning seotud suundade, mitte üksikute meetmetega.

Mõõdikute koostamisel on lähtutud neljast põhimõttest:

Suunapõhisus. Igal teekaardi suunal on 3—4 mõõdikut, mis näitavad suuna kui terviku liikumist. Meetmete elluviimist jälgitakse rakenduskava ja asutuste tegevusplaanide kaudu.

Riigi vaade. Mõõdik on teekaardis siis, kui selle tulemus aitab riigil teha otsuseid või hinnata sektori arengut. Asutusesisesed näitajad, näiteks keskkonnakoolituse läbinud töötajate osakaal, valib iga teenuseosutaja oma tegevusplaanis ja neid riigi tasandil ei koguta.

Üks mõõdik, üks liik. Iga mõõdik kuulub ühte kolmest liigist: protsess, väljund või tulemus (tabel 1). Liigid moodustavad ahela: protsess loob eeldused, väljund näitab, kas sektori praktika muutub, ja tulemus näitab, kas see vähendab keskkonnamõju.

Võrreldavus. Teenuseosutajate arvu ja osakaalu näitavaid mõõdikuid esitatakse teenuseosutaja liikide kaupa: HVA haiglad, hooldekodud, kiirabiteenuse osutajad ja esmatasandi tervishoiuteenuse osutajad. Muutust mõõdetakse baasaastaga võrreldes.

Kõigil suundadel ei ole kõiki kolme liiki. Suunad 01—08 panustavad ühisesse tulemusse, mida mõõdab sektori kliimamõju muutus (suund 01). Eraldi tulemusmõõdik on suunal siis, kui suuna mõju saab sektori tasandil eraldi mõõta.

Sihttasemeid teekaardis ei seata. Mõõdikute juures on näidatud soovitud muutuse suund.

2. Mõõdikud suundade kaupa

01 Juhtimine, kultuur ja võimekus

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Kliimamõju mõõtvad ja sellest aru andvad teenuseosutajad	Kui suure osa sektori kohta on kliimamõju andmed olemas. Ilma nendeta ei saa sektori kliimamõju ega selle muutust hinnata.	Arv ja osakaal teenuseosutaja liikide kaupa	PROTSESS	↑
Siduv ootus asutuse keskkonnamõjude juhtimiseks	Kas omanik või teenuste rahastaja on loonud raami, mille sees teenuseosutajad oma keskkonnamõjusid juhivad.	Sõnastatud (jah/ei), omaniku ja rahastaja kaupa	PROTSESS	Jah
Sektori kliimamõju muutus	Kas sektor tervikuna liigub teekaardi eesmärgi suunas. See on teekaardi peamine tulemusmõõdik, mida teised suunad toetavad.	t CO_2e; muutus baasaastaga võrreldes, %	TULEMUS	↓

02 Energiavarustus ja energiatõhusus

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Taastuvenergia osakaal energiatarbimises	Kui kaugel on sektor üleminekul puhtale energiale.	% sektori elektri- ja soojustarbimisest	VÄLJUND	↑
Kohapeal toodetud taastuvenergia	Kui palju sektor ise taastuvenergiat toodab. Vähendab sõltuvust ostetud energiast ja toetab energiajulgeolekut.	MWh aastas; osakaal sektori energiatarbimisest, %	VÄLJUND	↑
Hoonete energiatarbimine pinnaühiku, patsiendi kohta, asutuse tüübi kaupa	Kas energiatõhususe meetmed vähendavad sektori energiavajadust, sõltumata hoonefondi suuruse muutusest.	kWh/m² aastas; muutus baasaastaga võrreldes, %	TULEMUS	↓

03 Kestlik ja kliimakindel taristu

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Elukaare analüüsiga (LCA) ehitus- ja rekonstrueerimisprojektid	Kas sektori ehitusotsustes arvestatakse ehitusmaterjalidesse kätketud süsinikku.	% sektori uusehitus- ja rekonstrueerimisprojektidest	VÄLJUND	↑
Kliimariskid hinnanud ja toimepidevusplaani lõiminud teenuseosutajad	Kui valmis on sektor kuumalainete, üleujutuste ja muude ilmastikuriskide korral teenust jätkama.	Arv ja osakaal teenuseosutaja liikide kaupa	VÄLJUND	↑

04 Kestlik ravimikasutus

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Aerosoolinhalaatorite osakaal väljastatud inhalaatoritest	Inhalaatorite kliimamõju sõltub otseselt ravimivormi valikust. Näitab, kas ravipraktika liigub väiksema kliimamõjuga lahenduste poole.	% väljastatud inhalaatoritest	VÄLJUND	↓
Elanikkonnalt kogutud ravimijäätmed	Kas kasutamata ravimid jõuavad nõuetekohasesse käitlusse ega satu keskkonda.	t aastas	VÄLJUND	↑
Kõrge kliimamõjuga anesteesiagaaside kasutuse vähenemine	Desfluraan ja dilämmastikoksiid on tugeva soojendava mõjuga gaasid, mille kasutus on haigla otsustada. Näitab, kas nende kasutus väheneb.	kg aastas; muutus baasaastaga võrreldes, %	VÄLJUND	↓

05 Ringmajandus ja materjalikasutus

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Ohtlike ja nakkusohtlike jäätmete osakaal jäätmetekkest	Kas jäätmeid sorteeritakse tekkekohas õigesti. Ohtlike jäätmete käitlus on kõige kulukam ja energiamahukam.	% jäätmetekkest	VÄLJUND	↓
Ringlusse suunatud jäätmete osakaal	Kas jäätmed liiguvad põletamise ja ladestamise asemel ringlusse.	% jäätmetekkest	VÄLJUND	↑
Sektori jäätmetekke vähenemine	Kas sektori materjalikasutus väheneb.	t aastas ja kg voodipäeva või hoolealuse kohta; muutus baasaastaga võrreldes, %	TULEMUS	↓

06 Tõenduspõhine ja ressursitõhus kliiniline praktika

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Kokkulepitud vältimisnimekirjaga erialad	Kas erialad on kokku leppinud, milliseid väheväärtuslikke uuringuid ja ravi vältida.	Erialade arv	PROTSESS	↑
Kaugvastuvõttude osakaal ambulatoorsetest vastuvõttudest	Kui suur osa ambulatoorsest abist jõuab inimeseni ilma sõiduta.	% ambulatoorsetest vastuvõttudest	VÄLJUND	↑
Koduhaiglas, virtuaalpalatis või kaugjälgimisel ravitud patsiendid	Kui palju ravist on viidud haiglast inimese koju.	Patsientide ja ravipäevade arv	VÄLJUND	↑

07 Kestlik toitlustus

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Keskkonnakriteeriumidega toidu- ja toitlustusteenuse hanked	Kas sektori toiduostud suunavad tarneahelat keskkonnahoidlikumaks.	% hangete väärtusest	VÄLJUND	↑
Loomsete toiduainete osakaal toiduostudes	Kas sektori toitlustus liigub väiksema kliimamõjuga toidu suunas. Loomsed tooted, eriti veise- ja lambaliha, moodustavad toidu kliimamõjust suurima osa.	% toiduostude kogusest (kg)	VÄLJUND	↓
Toidujäätmed patsiendi kohta	Kas toidukadu sektoris väheneb.	g patsiendi kohta; muutus baasaastaga võrreldes, %	TULEMUS	↓
Sektori toitlustusega seotud kliimamõjude muutus	Kas sektoris ostetava toidu kliimamõju väheneb.	kg CO_2e toidukorra kohta; muutus baasaastaga võrreldes, %	TULEMUS	↓

08 Kestlikud hanked ja tarneahel

MÕÕDIK	MIDA SEE NÄITAB	MÕÕTÜHIK	LIIK	SUUND
Sektori ühised keskkonnahoidlikud hankekriteeriumid või -juhend	Kas teenuseosutajatel on ühine alus, mida hangetes kasutada.	Olemas (jah/ei)	PROTSESS	Jah
Keskkonnakriteeriumidega hanked	Kas sektor kasutab oma ostujõudu ohutumate ja väiksema keskkonnamõjuga toodete eelistamiseks.	% sektori hangete väärtusest	VÄLJUND	↑